

Bijlage 1:
MER-beoordeling zandwinning, provincie Fryslân, 13 augustus 2012

AFSCHRIFT

Exploitatie Heechsân VOF
Postbus 122
9350 AC LEEK

postbus 20120
8900 hm leeuwarden
tweebaksmarkt 52
telefoon: (058) 292 59 25
telefax: (058) 292 51 25

www.fryslan.nl
provincie@fryslan.nl
www.twitter.com/provfryslan

Leeuwarden, 13 augustus 2012

Verzonden,

13 AUG. 2012

Ons kenmerk : 01017007
Afdeling : Omgevingsvergunningen en Toezicht
Behandeld door : J.G. Zantinge / (058) 292 58 64 of j.zantinge@fryslan.nl
Uw kenmerk : 012332.GH
Bijlage(n) : 1

Onderwerp : Geen m.e.r.-plicht uitbreiding zandwinning Heechsân

Geachte heer/mevrouw,

Op 8 juni 2012, ons kenmerk 1008532, hebben wij van Exploitatie Heechsân VOF een aanmeldingsnotitie voor de uitbreiding van de twee zandwinputten Heechsân ontvangen. Op 25-07-2012 hebben wij daarop van u een aanvulling ontvangen.

De uitbreiding van de zandwinning valt onder activiteit D16.1 van het Besluit m.e.r. De stukken bij de vergunningaanvraag en de aanmeldingsnotitie geven verschillende gegevens over de terreinoppervlakte. Uit die gegevens blijkt dat de uitbreiding ongeveer 12,5 ha bedraagt. Door een deel van de uitbreiding ontstaat een verbinding van twee bestaande zandwinputten.

De grens voor m.e.r.-beoordelingsplicht, die overigens geen harde grens is, ligt bij activiteit D 16.1 op 12,5 ha.

Op grond van de uitbreiding van ca. 12,5 ha in combinatie met de verbinding van beide putten hebben wij u gevraagd een aanmeldingsnotitie op te stellen. Op basis daarvan hebben wij beoordeeld of voor het besluit over de voorgenomen activiteit een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld.

Beschrijving en locatie van de voorgenomen activiteiten

Zandwinning Heechsân bestaat uit twee zandwinputten. De zandwinputten zijn gelegen in de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel. De gehele inrichting bestaat uit:

- twee zandwinplassen,
- de oevers,
- het zanddepot op het nabijgelegen bedrijventerrein de Westkern,
- de persbuizen van de zandwinputten naar het depot en
- een tussenstation voor optimaal zandvervoer naar het zanddepot.

Het is de bedoeling het wingebied uit te breiden in twee fases. In de eerste fase wordt de zandput in Tytsjerksteradiel aan de westelijke zijde uitgebreid en worden de twee zandwinputten met elkaar verbonden. Hierdoor ontstaat één grote plas die verbonden is met het Prinses Margrietkanaal. De eerste fase wordt gerealiseerd binnen de huidige inrichtingsgrenzen.

Voor de eerste uitbreiding fase I is een aanvraag om ontgrondingsvergunning bij ons ingediend.

In de tweede fase wordt de zandwinput aan de zuidoostelijke zijde van het in de gemeente Achtkarspelen gelegen deel uitgebreid en wordt de verbinding vergroot. De uitbreiding van de zandwinput betekent betreft hier tevens een uitbreiding van de inrichting. Een aanvraag om ontgrondingsvergunning hiervoor is nog niet bij ons ingediend.

Voor deze uitbreiding is een wijziging van het bestemmingsplan nodig.

Wij hebben verzocht de aanmeldingsnotitie te betrekken op beide fasen en de eindsituatie er ook bij te betrekken.

Procedure

Op grond van art. 7.17 van de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage, onderdeel D van de bijlage, en de aard van het voorgenomen activiteit, dienen wij te besluiten of er al dan niet een MER van u moet worden verlangd.

Overwegingen

Criteria en inhoudelijke beoordeling van de voorgenomen activiteit

Artikel 7.17, lid 1, van de Wet milieubeheer geeft aan dat het bevoegd gezag voor bepaalde activiteiten moet beslissen of deze activiteiten belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben, zodat een MER moet worden gemaakt. Het gaat hierbij om activiteiten zoals vermeld in onderdeel D van de bijlage van het Besluit milieueffectrapportage.

Het bevoegd gezag moet bij zijn beslissing rekening houden met de criteria in bijlage III bij de EEG-richtlijn milieu-effectbeoordeling:

1. Kenmerken van het project. Bij de kenmerken van het project moet in het bijzonder in overweging worden genomen:
 - de cumulatie met andere projecten; de omvang van het project;
 - het gebruik van natuurlijke hulpbronnen;
 - de productie van afvalstoffen;
 - verontreiniging en hinder;
 - risico van ongevallen, met name gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.

2. Plaats van het project. Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop het project van invloed kunnen zijn, moet in het bijzonder in overweging worden genomen:
 - het bestaande grondgebruik;
 - de relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied;

- het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de volgende typen gebieden:
 - a. wetlands;
 - b. kustgebieden;
 - c. berg- en bosgebieden;
 - d. reservaten en natuurparken;
 - e. gebieden die in de wetgeving van lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; speciale beschermingszones door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG (= Vogelrichtlijn) en Richtlijn 92/43/EEG (= Habitatrichtlijn);
 - f. gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden;
 - g. gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid;
 - h. landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.

- 3. Kenmerken van het potentiële effect. Bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project moeten, in samenhang met de criteria genoemd onder 1 en 2, in het bijzonder in overweging worden genomen:
 - het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking);
 - het grensoverschrijdende karakter van het effect;
 - de waarschijnlijkheid van het effect;
 - de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect.

Informatiebronnen

Voor de beoordeling of sprake is van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu hebben wij gebruik gemaakt van de volgende informatie:

1. De aanvraag om een ontgrondingsvergunning met daarbij behorende stukken, zoals deze bij ons is ingediend. Datum registratie: 2 maart 2012 reg.nr. 9951422.
2. De aanvraag van de gemeente Achtkarspelen voor een verklaring van geen bedenkingen in het kader van de omgevingsvergunning. Datum registratie: 14 december 2011.
3. De meldingsnotitie m.e.r.-beoordeling uitbreiding zandwinputten Heechsân VOF met daarbij gevoegde bijlagen en naderhand ontvangen aanvullende stukken. Datum registratie: 8 juni 2012 reg.nr. 1008532 en 25 juli 2012 reg.nr. 1015695.
4. Advies van Wetterskip Fryslân op de vergunningaanvraag: Datum registratie 6 juli 2012 reg.nr. 1012750.
5. Advies van Wetterskip Fryslân op de meldingsnotitie: Datum registratie 6 juli 2012 reg.nr. 1012735.
6. Advies van de gemeente Tytsjerksteradiel op de vergunningaanvraag: Datum registratie 28 maart 2012 reg.nr. 998268.
7. Advies van de gemeente Tytsjerksteradiel op de meldingsnotitie: Datum registratie 6 juli 2012 reg.nr. 1012791.
8. Advies van de gemeente Achtkarspelen op de vergunningaanvraag: Datum registratie 23 april 2012 reg.nr. 1001683.
9. Advies van de gemeente Achtkarspelen op de meldingsnotitie: Datum registratie 6 juli 2012 reg.nr. 1012803.

Inhoudelijke beoordeling van de voorgenomen activiteit

Hieronder gaan wij in op de volgende milieuaspecten:

- A. effecten op landschap en cultuurhistorie;
- B. effecten op flora en fauna;
- C. effecten op bodem en grondwater;
- D. effecten op het oppervlaktewater;
- E. effecten door geluidhinder;
- F. effecten op de lucht;
- G. effecten op het doelmatig beheer van afvalstoffen;
- H. effecten op het verbruik van energie en grondstoffen;
- I. effecten op de beheersing van het klimaat;

Voor ieder (milieu)aspect gaan wij na of de voorgenomen activiteit van Heechsân VOF belangrijke nadelige milieugevolgen zou kunnen veroorzaken, gezien de kenmerken en plaats van de activiteit, en de kenmerken van het potentiële effect.

A. Effecten op landschap en cultuurhistorie

Landschap

De aanmelding heeft betrekking op een uitbreiding en verbinding van bestaande zandwinningsplassen die gelegen zijn in een singellandschap. Een deel van de bestaande singels zullen verdwijnen.

Hiervoor geldt een herplantplicht op grond van de Flora- en faunawet.

De uitbreiding in fase I past binnen het vigerende bestemmingsplan. Voor uitbreiding fase II is een bestemmingsplanwijziging in voorbereiding.

De gemeente Tytsjerksteradiel heeft in haar advies het volgende opgenomen:

“De aanmeldingsnotitie (vormvrije MER-beoordeling) geeft naar onze mening onvoldoende inzicht in de mogelijke negatieve gevolgen voor het milieu bij de eindaflevering van het plangebied door het toepassen van veelal onnatuurlijk strakke en steile oevers in vergelijking met bijvoorbeeld een meer natuurlijk ingepaste eindsituatie waarbij flauw aflopende oevers worden aangebracht.

De visualisatie in de aanmeldingsnotitie (blz. 7) geeft ook het beeld van strakke en snel aflopende oevers. Dit wordt bevestigd door het bijgevoegde zandwinplan (rapportnr. R17468, blz. 5: “voor het ontwerp van de uitbreiding wordt in eerste instantie uitgegaan van het huidige vigerende taludontwerp”).”

U heeft in de aanmeldingsnotitie aangegeven dat de landschappelijke inpassing van de uiteindelijke inrichting na zandwinning wordt afgestemd met beide gemeenten, provincie en waterschap. Verder heeft u aangegeven dat een werkgroep van de genoemde overheden een meer gedetailleerde uitwerking van het afwerkplan voorbereidt.

Reden waarom de informatie nog niet aanwezig is bij de aanmeldingsnotitie.

Binnen de vergunningprocedures die gevolgd worden in het kader van de Ontgrondingenwet zal hieraan de nodige aandacht worden geschonken.

Cultuurhistorie (Archeologie)

In verband met het voorgenomen initiatief is archeologisch onderzoek uitgevoerd. De vol-

gende onderzoeken zijn uitgevoerd:

- een inventariserend archeologisch veldonderzoek 2009-06/07 (steekproefrapport)
- een archeologisch proefsleuvenonderzoek 2011-04/06
- een inventariserend archeologisch onderzoek 2011-11/14

In het plangebied uitbreiding fase II is een pingo-ruïne aangetroffen. Hierin zijn proefsleuven gegraven voor nader onderzoek. Daaruit is gebleken dat er geen interessante grondsporen en/of vondsten zijn aangetroffen. Het betreft naar alle waarschijnlijkheid een 60-jaar geleden uitgegraven pingo-ruïne.

Uit de verschillende onderzoeken blijkt dat er geen aanleiding is tot het nemen van beschermende en/of beperkende maatregelen of aanvullend archeologisch onderzoek.

B. Effecten op flora en fauna

Er zijn drie ecologische onderzoeken uitgevoerd. Het belangrijkste wat hierin wordt geconstateerd zijn de randvoorwaarden over de verbinding die in het concept onderzoek van Tonckens Ecologie (november 2011) worden genoemd. Daarin staat onder meer dat de singelverbinding tussen de beide plassen zo veel als mogelijk in stand dient te blijven. Een verbinding van de beide plassen kan dus wel, maar dan zo smal en zo noordelijk mogelijk. Dit komt niet terug in de notitie met inrichtingsadviezen van Ecogroen Advies. Er is door Ecogroen Advies geen onderbouwing gegeven voor het terzijde leggen van deze randvoorwaarde.

Een integrale benadering wordt gemist. Het was wenselijk geweest dat een integraal onderzoek was uitgevoerd. Daarin kon een plan worden opgenomen met een volledig overzicht van effecten en de daarbij behorende mitigerende en compenserende maatregelen. De eindafwerking en de compensatie in het kader van de Boswet had hier ook in opgenomen kunnen worden.

Opdat geen onnodige overtredingen worden gemaakt in het kader van de Flora- en Faunawet moet in verband met de vergunningaanvraag voor Fase II aandacht worden besteed aan de integrale benadering van onderzoeken en inrichtingsadviezen.

C. Effecten bodem en grondwater

De effecten op bodem en grondwater zijn driedelig te weten:

1. Effecten ten gevolge van gebruik van dieselolie.
2. (Geo)hydrologische effecten.
3. Geotechnische effecten op de stabiliteit.

1. Effecten op bodem ten gevolge van gebruik van dieselolie

De effecten ten gevolge van het gebruik dieselolie zijn beperkt door o.a. het opnemen van de voorschriften in de Wabo-vergunning (milieu) van 24 januari 2007.

2. (Geo)hydrologische effecten

Er zijn geohydrologische en geotechnische onderzoeken van Raadgevend Ingenieursbureau Wiertsema & Partners gevoegd bij de aanmeldingsnotitie. Ook zijn er twee zandwinplannen door dit Ingenieursbureau opgesteld.

Omdat de uitbreidingen in twee fases worden uitgevoerd is voor elke fase zowel geohydrologisch als geotechnisch onderzoek gedaan.

In de beide rapportages (Fase I en II) wordt een netwerk geadviseerd voor het monitoren van de grondwaterstanden. Dit vanwege de verwachting dat de uitbreiding van de ontgronding effect zal hebben op de grondwaterstand in het gebied. Dit lijkt ons een goed advies. Wij geven tevens de aanbeveling de monitoring na afstemming met de provincie zo snel mogelijk in te zetten, zodat bij het indienen van een vergunningaanvraag voor fase II al kan worden beschikt over meetgegevens. Er wordt geadviseerd om vooraf af te stemmen over de plaatsing van de meetputten.

3. Geotechnische effecten op de stabiliteit

De geotechnische effecten zijn in beeld gebracht met behulp van grondonderzoek. Op basis daarvan is een zandwinplan opgesteld.

In het onderzoek wordt o.a. aandacht besteed aan risico's van stoorlagen die aanwezig zijn en die van invloed kunnen zijn op verwekingsvloeiing en lokale verschuivingen. Op basis daarvan is bepaald hoe rekening moet worden gehouden met de taludontwikkeling tijdens zandzuigen.

Op verzoek van ons is een aanvulling opgesteld met daarin aandacht voor:

1. De stabiliteit van de herstelde oever (ingeval van de uitbreiding van fase I) zandwinning Schuilenburg.
2. De stabiliteit van het onderwatertalud ter plaatse van de doorvaart (de verbinding tussen beide putten).

De aanvulling is onder andere gevraagd vanwege de bres die in het verleden is opgetreden in de oostelijke put. Vanwege het feit dat in juli weer een oeverval is opgetreden in de oostelijke put lijkt meer controle tijdens de werkzaamheden nodig. Ter voorkoming van meer incidenten lijkt extra waarborg in de vergunningvoorschriften in de vorm van goede werkinstructies voor werknemers op zijn plaats.

D. Effecten op het oppervlaktewater

Door het creëren van een verbinding tussen beide zandwinputten en daarnaast een verbinding met het Prinses Margrietkanaal is er niet meer sprake van een geïsoleerde zandwinput. De westelijke put is een geïsoleerde put die het agrarische grondgebied in de omgeving van water voorziet.

Het creëren van de verbinding is van invloed op de waterkwaliteit van met name de westelijke put.

Hoewel de waterkwaliteit in het Prinses Margriet kanaal de afgelopen jaren is verbeterd zal toch een verslechtering optreden in de waterkwaliteit van de westelijke put.

De afgelopen jaren is gebleken dat de beoogde buffering van kwel- en regenwater in de westelijke zandwinput lager is dan voorzien, waardoor er onvoldoende water beschikbaar is in droge periodes. Als gevolg hiervan is op verzoek van Wetterskip Fryslân een verbinding gemaakt mbv een duiker tussen de 2 zandwinputten. De bijbehorende peilwijziging is sinds september 2011 in procedure. Deze voorziening is gemaakt in nauwe samenspraak met de omgeving.

Wetterskip Fryslân is ook bevoegd gezag voor de waterkwaliteit voor de westelijke put wanneer sprake is van verbinding met de Friese boezem.

Wij hebben advies gevraagd aan Wetterskip Fryslân op de aanmeldingsnotitie. Het Wetterskip geeft in haar advies aan dat de waterkwaliteit in de westelijke put negatief beïnvloed zal worden. Daarnaast wordt ingegaan op de functie van een bellenscherm dat de negatieve beïnvloeding zal tegengaan.

Het Wetterskip stelt daarnaast dat monitoring van de waterkwaliteit noodzakelijk is. Wij mogen aannemen nu het Wetterskip niet tegen een verbinding is dat zij bij vergunningverlening ingevolge de Waterwet voldoende voorschriften kan opnemen om de waterkwaliteit voldoende te waarborgen.

Het niet opnemen van door het Wetterskip benoemde informatie uit het advies in de aanmeldingsnotitie leidt niet tot het oordeel dat een m.e.r. nodig zal zijn.

De navolgende milieu-effecten zijn grotendeels beoordeeld in de Wabo-vergunning (milieu) van 24 januari 2007 en in de Wabo-vergunningaanvraag van 2012. Er wordt summier op effecten ingegaan omdat ze een geringe bijdrage leveren in de m.e.r.-beoordeling.

Effecten op overig leefmilieu

E. Effecten door geluidhinder

De zandwinning valt onder de werkingssfeer van de Wabo.

De bedrijfsactiviteiten van de onderhavige inrichting hebben tot gevolg dat geluid wordt geproduceerd. Deze geluidsemissie wordt vooral bepaald door de zandzuigers en het tussenstation.

De meest nabij gelegen geluidsgevoelige bestemmingen liggen aan de Mounekamp en Joe-relaan. Het noordelijke deel van de westelijke winput, inclusief de geprojecteerde uitbreiding, ligt op het geluidgezoneerde industrieterrein Schuilenburg.

De aangevraagde activiteiten zijn gedeeltelijk op het gezoneerde industrieterrein 'Skûlenboarch' gelegen. De activiteiten die binnen het gezoneerde industrieterrein zijn gelegen dienen door de zonebeheerder aan de inpasbaarheid in de zone te worden getoetst. De activiteiten buiten het gezoneerde industrieterrein dienen daarentegen te worden getoetst aan de 'Handreiking industrielawaai en vergunningverlening'. Berekende geluidsniveaus invallend op de omliggende woningen worden vergunbaar en milieuhygiënisch aanvaardbaar geacht.

Er worden voorschriften opgelegd, waarin grenswaarden zijn gesteld op beoordelingspunten bij woningen van derden. De geluidsbelasting op deze punten is overeenkomstig de bij de aangevraagde activiteiten gewenste geluidsruijnte.

Binnen de inrichting worden maatregelen en voorzieningen getroffen ter beperking van de geluidsproductie.

F. Effecten op de lucht

De effecten op de luchtsituatie wijzigen nauwelijks. Er is nagegaan wat is opgenomen aan voorschriften voor:

- stofhinder
- luchtverontreiniging

Stofhinder kan ontstaan door verstuiving na uitdroging van de buitenste laag zand in het zanddepot en bij verstuiving tijdens overslagactiviteiten en transport. In de Wabo-vergunning (milieu) van 24 januari 2007 zijn voorschriften opgenomen die bescherming tegen stofhinder kunnen waarborgen.

Aantasting van de luchtkwaliteit zou kunnen ontstaan door gebruik van voer-, vaar-, en werktuigen met dieselmotoren.

De vergunningaanvraag die behoort bij eerder genoemde milieuvergunning is getoetst aan het Besluit luchtkwaliteit. Daarbij werden overschrijdingen niet verwacht.

G. Effecten op het doelmatig beheer van afvalstoffen

In de eerdergenoemde milieuvergunning zijn voorschriften voor bewaren, registreren en afvoeren van afvalstoffen opgenomen. Vanwege de activiteiten is geen specifieke aandacht nodig.

H. Effecten op het verbruik van energie en grondstoffen

Ten tijde van het verlenen van de milieuvergunning in 2007 waren er geen redenen om uitgebreide aandacht te hebben voor energiebesparende maatregelen en omdat verbruik niet is te voorkomen. Voorschriften beperken zich tot het registreren van energieverbruik en het verbieden van het onnodig in werking hebben van voer- en werktuigen.

I. Effecten op de beheersing van het klimaat

Er is hier geen specifieke aandacht voor geweest, mede omdat er geen stoffen worden gebruikt die dat vereisen.

Samenvatting:

De milieu-effecten die mogelijk kunnen ontstaan door uitbreiding Fase I en II zijn van een aard, dat ze in voldoende mate worden onderzocht en/of worden gereguleerd bij vergunningverlening.

Voor onomkeerbare effecten die aspecten van de Flora- en faunawet raken moeten compenserende of mitigerende maatregelen worden getroffen.

Er is een aantal aanbevelingen gegeven die verwerkt kunnen worden in de af te geven ontgrondingsvergunning voor Fase I en Fase II. Wij verwachten daarnaast dat relevante aspecten ook verwerkt worden in de aanvraag om een ontgrondingsvergunning voor Fase II.

Voor Fase II is bijvoorbeeld onvoldoende duidelijk gemaakt dat de inrichtingsadviezen afdoende zijn voor de schade die zal optreden ten gevolge van het kappen van de bommenrij tussen beide putten over een grotere lengte. Bij de aanvraag om ontgrondingsvergunning moet daarom een rapport worden toegevoegd met daarin een integrale verwerking van onderzoek en inrichtingsadviezen. Dit dient te worden afgestemd met ons. Het is op dit moment namelijk niet geheel duidelijk of de uitbreiding van zandwinning door het maken van een verbinding over een grotere lengte wel mogelijk is.

Voor indiening of bij indiening van de vergunningaanvraag voor Fase II zal ook meer informatie over de eindsituatie moeten worden verstrekt.

Één en ander betekent niet dat een milieu-effectrapport moet worden opgesteld.

Besluit

Op grond van de bovenstaande overwegingen en op basis van het gestelde in artikel 7.17 van de Wet milieubeheer, alsmede het Besluit milieueffectrapportage, hebben wij besloten geen MER te verlangen van Heechsân VOF.

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot mevrouw J.G. Zantinge, 058 2925864 of mevrouw I. van der Kooi-Winters, 058-2915540, werkzaam op onze afdeling Omgevingsvergunningen en Toezicht.

Namens het college van Gedeputeerde Staten,

Mevrouw mr. F.M. Pattist
Hoofd afdeling Omgevingsvergunningen en Toezicht